

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยต้องเผชิญกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงหลายด้านซึ่งมีผลกระทบ ทั้งที่เป็นโอกาสและข้อจำกัดต่อการยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา และนับวันจะทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นดังจะเห็นได้ว่ามีปัญหาทางสังคมมากมายทั้งในด้านอบายมุข ความขัดแย้ง การเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นวัย ที่อ่อนไหวได้ง่าย เมื่อความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของตะวันตกเข้ามาอย่าง ขาดการกลั่นกรอง และไม่ มีจิตจำกัดทำให้ความเจริญด้านวัตถุแผ่ขยายเข้ามาสู่ประเทศไทย ทำให้ประชาชนสนใจในวัตถุ ขาดการใส่ใจในด้านจิตใจ สภาพจิตใจของชาวไทยกับตกต่ำและขาดการพัฒนาคุณภาพของจิต หรือขาดศีลธรรม คุณธรรม จริยธรรม รวมทั้งศิลปวัฒนธรรม อันดีงามของคนไทยลุ่มหลงในวัตถุ ดังที่ท่านพุทธทาสภิกขุได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า “สังคมไทยปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงไปตามวัตถุ เป็นอย่างมาก แต่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าว หาได้เป็นไปเพื่อประโยชน์สุขที่แท้จริงของคนไทยไม่”^๑

แนวคิดของพระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) ได้กล่าวถึงปัญหาของสังคมที่ขาดจริยธรรม กำลังนำไปสู่ความล้มเหลวว่า “สุดท้ายก็คือประเทศไทยปัจจุบันนี้มีอบายมุขมากก็ไปสัมพันธ์กับ เรื่องความฟุ่มเฟือย ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีอบายมุขแพร่หลายในด้านต่างๆ การติดยาเสพติดก็ ระบาดทั่วไปโดยเฉพาะการที่เด็กวัยรุ่นมีปัญหาในเรื่องเหล่านี้ จะทำให้สังคมทรุดโทรมมาก”^๒

สภาพปัญหาทางสังคมของไทย คือขาดการมีคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมดังเป็นที่ ประจักษ์อยู่ทั่วไป จึงเป็นภาระหน้าที่ของรัฐบาล หน่วยงานราชการและเอกชนรวมทั้งสถาบันทาง พระพุทธศาสนา จะต้องร่วมมือร่วมใจกันที่จะสกัดกั้นหรือป้องกัน รวมทั้ง หาทางแก้ไขปัญหา เหล่านี้ เพราะถ้าปล่อยทิ้งไว้ปัญหาทางสังคมที่เสื่อมโทรมจากคุณธรรม ก็ย่อมขยายไปสู่ปัญหาทาง เศรษฐกิจ การเมือง และสภาพแวดล้อมอย่างแน่นอน ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ^๓ จึงได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในช่วง ๕ ปี ข้างหน้าไว้

^๑พุทธทาสภิกขุ, วารสารครุศาสตร์, ๑๑ (๒) : (มกราคม ๒๕๒๕) : หน้า ๕๐.

^๒พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), การพัฒนาจริยธรรม, (กรุงเทพมหานคร : สหธรรมิก, ๒๕๒๘), หน้า ๑๓.

^๓สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐, พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔, (กรุงเทพมหานคร: ๒๕๕๐), หน้า ๓๒.

เป็นยุทธศาสตร์ข้อที่ ๑ คือ ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคนและสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญา และการเรียนรู้ ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนให้มีคุณธรรม นำความรู้ เกิดภูมิคุ้มกัน โดยพัฒนาจิตใจควบคู่กับการพัฒนาการเรียนรู้ของคนทุกกลุ่มทุกวัยตลอดชีวิต เริ่มตั้งแต่วัยเด็กให้มีความรู้พื้นฐานเข้มแข็ง มีทักษะชีวิต พัฒนาสมรรถนะ ทักษะของกำลังแรงงานให้สอดคล้องกับความต้องการ พร้อมก้าวสู่โลกของการทำงานและการแข่งขันอย่างมีคุณภาพ สร้างและพัฒนากำลังคนที่เป็นเลิศโดยเฉพาะในการสร้างสรรค์นวัตกรรมและองค์ความรู้ส่งเสริมให้คนไทยเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต จัดการองค์ความรู้ทั้งภูมิปัญญาท้องถิ่นและองค์ความรู้สมัยใหม่ตั้งแต่ระดับชุมชนถึงประเทศ สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

การศึกษาเป็นกระบวนการของการพัฒนาสติปัญญา อารมณ์ สังคมและทักษะชีวิตของทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ มีความสามารถที่จะประกอบอาชีพและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและด้วยความภาคภูมิใจ โดยเน้นพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มีความรู้คู่คุณธรรมโดยเฉพาะการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งถือว่าเป็นการศึกษาที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง ช่วงชั้นที่ ๑ – ๒ กับอุดมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงที่มีความสำคัญต่อการศึกษาในระดับสูงที่ต้องมีหลักสูตรทางพระพุทธศาสนายึดมั่นในการเรียน และการดำรงชีวิตในท่ามกลางกระแสโลกาภิวัตน์ที่แผ่กระจายแบบไร้พรมแดน ดังนั้น

ด้วยปัจจัยทั้งหลายทั้งปวงดังกล่าวมาจึงทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจในปัญหาอุปสรรคต่างๆ จนเป็นที่มาของงานวิจัยในครั้งนี้ เพื่อหาข้อมูลปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาคือจะส่งผลทั้งในส่วนของผู้เรียนหรือแม้แต่ผู้สอนด้วย โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ซึ่งถือว่าเป็นเขตที่อยู่ในเขตเมืองหลวง มีสภาพแวดล้อมหรือมีปัจจัยเสี่ยงต่อพฤติกรรมของนักเรียนที่จะนำไปสู่ปัญหาสังคมโรงเรียนและประเทศชาติได้ ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยในฐานะที่สนใจในเรื่องการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นไปที่คุณธรรม และจริยธรรม ของเด็กนักเรียน จึงตัดสินใจศึกษาวิจัยเรื่องนี้ การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในลักษณะใดบ้าง ผลการเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นอย่างไรและได้มีการนำปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะที่มีต่อ การจัดการเรียนการสอนมาปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนจึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่างานวิจัยเล่มนี้จะมีประโยชน์ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในกาลต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑.๒.๑ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๒ เพื่อเปรียบเทียบเพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๑.๒.๓ เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๑.๓ ขอบเขตของการวิจัย

๑.๓.๑ ขอบเขตด้านเนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานครใน ๕ ด้าน ดังนี้

๑. ด้านหลักสูตร
๒. ด้านรูปแบบการเรียนการสอน
๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน
๔. ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
๕. ด้านการวัดผลและประเมินผล

๑.๓.๒ ขอบเขตด้านประชากร คือนักเรียนโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ – ๖ มีจำนวนทั้งหมด ๑,๓๓๑ คน ดังตารางที่ ๑.๑ ดังนี้

ตารางที่ ๑.๑ แสดงจำนวนประชากร

ระดับชั้น	จำนวนประชากร
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔	๔๖๓
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕	๔๓๓
ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖	๔๓๕
รวม	๑,๓๓๑

๑.๓.๓ ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่โรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๑.๓.๔ ขอบเขตด้านระยะเวลา ตั้งแต่เดือน มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๕ ถึงเดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๕ รวมเป็นระยะเวลา ๖ เดือน

๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ

๑.๔.๑ ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชา สังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๔.๒ การเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียน การสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกันอย่างไ

๑.๔.๓ ปัญหาอุปสรรคและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร เป็นอย่างไร

๑.๕ สมมติฐานการวิจัย

๑) นักเรียนที่มีเพศต่างกัน ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๒) นักเรียนที่มีอายุต่างกัน ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๓) นักเรียนที่มีระดับชั้นต่างกัน ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๔) นักเรียนที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการ จัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียน เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

๑.๖ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย

๑) **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการ เรียนการสอน วิชาสังคมศึกษา ในด้านหลักสูตร ด้านเทคนิคการเรียนการสอน ด้านการเรียนการ สอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านบรรยากาศการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล

๒) **หลักสูตร** หมายถึง วัตถุประสงค์ โครงสร้างและเนื้อหาสาระในรายวิชาสังคมศึกษา

๓) **การเรียนการสอน** หมายถึง กระบวนการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

๔) **สื่อการเรียนการสอน** หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่างๆ ที่เป็นตัวกลางในการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ ทำให้การเรียนการสอนบรรลุจุดหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๕) **บรรยากาศการเรียนการสอน** หมายถึง การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถาม แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความเป็นกันเอง ความเป็นมิตร ระหว่างครูผู้สอนกับนักเรียน หรือ ระหว่างนักเรียนกับนักเรียน

๖) **การวัดผลและประเมินผล** หมายถึง การใช้เครื่องมือวัดที่มีคุณภาพ ตรวจสอบ วัดผล และประเมินผล ทำให้ทราบผลการรู้เรียนของนักเรียนและประสิทธิภาพของครูผู้สอน

๗) **วิชาสังคมศึกษา** หมายถึง วิชาที่มุ่งพัฒนาบุคคลให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ เป็นเบื้องต้นแรกเป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์ในเขตพื้นที่และวัฒนธรรมที่เลือกไว้โดยศึกษาทั้งอดีตปัจจุบันและอนาคตช่วยพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาสังคมและบุคลิกภาพของนักเรียนเพื่อให้มีศักยภาพในการเข้ามีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจและร่วมกิจกรรมต่างๆได้

๘) **นักเรียน** หมายถึง นักเรียนในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๙) **โรงเรียน** หมายถึง โรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๑๐) **เพศ** หมายถึง เพศชายและเพศหญิงของนักเรียนในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๑๑) **อายุ** หมายถึง อายุของนักเรียนในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๑๒) **ระดับชั้น** หมายถึง ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔-๖

๑๓) **เกรดเฉลี่ย** หมายถึง ผลการเรียนที่เป็นตัวเลขได้จากการคำนวณตามวิธีการของการคำนวณเกรดเฉลี่ย ในแต่ละภาคการศึกษา

๑.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑. ทำให้ทราบถึงความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๒. ทำให้ทราบถึงผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร

๓. ทำให้ทราบถึงปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนราชวินิต เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร